

Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar
Year: 6 - Number: 21, p. 287-302, Autumn 2022

Yetişkin Bireylerde Büyüme Korkusu, Ayrılık Anksiyetesi ve Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Investigation of the Relationship Between Growth Fear, Separation Anxiety and Defense Mechanisms in Adults

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.1128484>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
09.06.2022

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
31.08.2022

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.09.2022

Asya Studies

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Gümüş Demir
skdar Üniversitesi, İnsan ve
Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji
Bölümü
zeynep101082@hotmail.com

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0003-4474-4813>

Dr. Öğr. Üyesi Bahar Akoğlu
Nişantaşı Üniversitesi, İktisadi İdari ve
Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji
Bölümü
bahar.akoglu@nisantasi.edu.tr

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0002-1457-2531>

* "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu alışma için herhangi bir çıkar atışması bildirilmemiştir. Bu makale, İntihal.net tarafından taranmıştır. Bu makale, Creative Commons lisansı altındadır. Bu makale, Üsküdar Üniversitesi Beşeri ve Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'nun 26.04.2022 tarih ve 61351342/NİSAN 2022-47 belge numarası onayı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

z

Bu çalışmanın amacı, yetişkin bireylerde büyüme korkusu, ayrılık anksiyetesi ve savunma mekanizmaları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın rneklem grubunu 171 yetişkin birey oluşturmaktadır. Katılımcıların %56,73' kadın %43,27'si erkektir. Katılımcılara Sosyodemografik Bilgi Formu, Büyüme Korkusu leği, Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi ve Savunma Biçimleri Testi uygulanmıştır. Veri toplama işlemi uygun örneklem yoluyla çevrim içi (Google Forms) olarak gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi SPSS 25.00 ile yapılmış olup demografik değişkenlere göre fark analizleri için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-way ANOVA) ve bağımsız rneklem T Testi yapılmıştır. Ölçek puanları arasındaki ilişkinin ortaya konulmasında Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Elde edilen araştırma bulgularının sonucunda büyüme korkusu, yetişkin ayrılık anksiyetesi ve savunma mekanizmaları arasinda istatistiksel olarak anlamlı farklar ($p<.05$) olduğu saptanmıştır. Ayrılık anksiyetesi yüksek olan katılımcıların immatür ve nevrotik savunmalarının da yüksek olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda ayrılık anksiyetesi yüksek olan katılımcıların büyüme korkusu düzeyleri de yüksektir. İmmatür savunmalar ile büyüme korkusu ve sosyal duygusal yalnızlık değişkenleri arasinda pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu ise sosyal duygusal yalnızlık ile nevrotik savunmalar ve ayrılık anksiyetesi değişkenleri arasinda pozitif bir ilişkinin olmasidir. Sosyodemografik değişkenler arasinda da istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmiştir. Bu çalışmanın klinik alanda geliştirilecek psikoterapötik müdahaleler de dhil olmak üzere ilgili alanda çalışan araştırmacılara katkı sağlayabileceği dşnlmektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyüme Korkusu, Ayrılık Anksiyetesi, Savunma Mekanizmaları

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between growth fear, separation anxiety and defense mechanisms in adults. Relational screening model was used in the research. The sample group of the study consists of 171 adult individuals. 56.73% of the participants were female and 43.27% male. Sociodemographic Information Form, Growth Fear Scale, Adult Separation Anxiety Questionnaire and Defense Styles Test were administered to the participants. Data collection was carried out online (Google Forms) through convenient sampling. The analysis of the data obtained in this study was made with SPSS 25.00, and One-way Analysis of Variance (One-way ANOVA) and independent samples T-Test were performed for difference analysis according to demographic variables. Pearson Correlation Analysis was applied to reveal the relationship between scale scores. As a result of the research findings, it was determined that there were statistically significant differences ($p<.05$) between growth fear, adult separation anxiety and defense mechanisms. Participants with high separation anxiety were also found to have high immature and neurotic defenses. At the same time, participants with high separation anxiety have high levels of fear of growth. There were positive and significant relationships between immature defenses, fear of growth and social emotional loneliness variables. Another finding obtained from the study is that there is a positive relationship between social emotional loneliness and neurotic defenses and separation anxiety variables. Statistically significant differences were also found between sociodemographic variables. It is thought that this study can contribute to researchers working in the relevant field, including psychotherapeutic interventions to be developed in the clinical field.

Keywords: Growth Fear, Separation Anxiety, Defense Mechanisms

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Gümüş Demir, Z. ve Akoğlu, B. (2022). Y Yetişkin Bireylerde Büyüme Korkusu, Ayrılık Anksiyetesi ve Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 6(21), 287-302.

GİRİŞ

Anksiyete, kişiler tarafından gerilim duygusundan dehşet duygusuna kadar farklı düzeylerde algılanabilen, bunaltı veren bir duygu olarak tanımlanmaktadır. Anksiyete aynı zamanda nedeni tam olarak belirlenemeyen, tehlike veya zarar görme ile ilişkili, hafif veya şiddetli olabilen bir rahatsızlık hissidir (Çakar, 2015). Yetişkinlik döneminde görülen Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi (YAA) ise kişilerin, bağlanma figürünün başına olumsuz bir olay gelmesine yönelik aşırı korku hissetmesi ve onunla sürekli temas kurma ihtiyacı olarak tanımlanmaktadır (Atlı, 2011). Ayrılık anksiyetesi aynı zamanda bireyin bağlandığı kişilerden ayrılmasına ilişkin yaşadığı aşırı korku ya da kaygılardır (Faraji ve Özen, 2022).

Çocukluk çağında görülen ayrılık anksiyetesi bazı kişilerin yetişkinlik sürecinde de görülmeye devam etmektedir. Gelişimsel süreçler açısından bakıldığında çocukluktan ergenliğe, ergenlikten de yetişkinliğe geçiş kimi bireyler için oldukça sancılı olabilmektedir. Büyümenin gerektirdiği sorumluluk ile bağımsızlığın yarattığı endişe kişileri üzerinde sosyal ve duygusal güçlüklerle karakterize bir korku hâli ile tanımlanmaktadır. Söz konusu bu durum büyüme korkusu kavramı ile ele alınmaktadır. Büyüme korkusu; bireylerin kendilerini yetişkin olarak ifade edememeleri, yetişkin olmanın gerektirdiği sorumluluktan kaçması şeklinde ifade edilmektedir (Ateş ve Özden Yıldırım, 2020). Büyümekten korkmak ve bir bağlanma figüründen ayrı kalmakla ilgili kaygılara karşı geliştirilen tepkiler üzerinde pek çok değişkenin etkisi söz konusudur (Çelebi, 2020). Öte yandan yetişkinlikte görülen ayrılık anksiyetesi kişilerin terk edilmekle baş edemeyeceklerine yönelik düşünceleri, büyüme korkusu ise sorumlulukların üstesinden gelememeye yönelik düşünceleri içinde taşımaktadır. Demir (2022) sorumluluk duygusunda insancıl yaklaşımın önemine vurgu yaparak kurama göre kişinin kendine göre bir değer olarak kabul edildiğini ve kendisinden, değerinden, davranışlarından, oluşturacağı kimlikten kendisinin sorumlu olduğunu belirtmiştir. Yaşamı kendisi için değerli, anlamlı hâle getirmek kişinin kendi sorumluluğundadır.

Büyümenin beraberinde getirdiği korku ve bağlanma figürünün zarar görmesine yönelik kaygı ise kişilikteki immatür yapılanmaya işaret etmektedir. Kişi iç veya dış tehdit algısı neticesinde geri çekilme, anksiyeteyi eyleme vurma, anksiyeteyi bedene yansıtarak fizyolojik açıdan ifade etme (Öz, 2010), kendi içinden geleni dışardan gelen bir tehdit gibi algılama gibi mekanizmalar kullanabilmektedir. Savunma mekanizmaları; immatür, nevrotik ve olgun savunma mekanizmaları olarak üçe ayrılmaktadır. İmmatür savunma mekanizmaları genellikle yaşamın ilk dönemlerinde görülen, dil öncesi döneme ait olan, en ilkel olan savunmalardır. Nevrotik savunmalar; histerik, nevrotik, takıntılı kişiler tarafından sıkça kullanılan, ruhsal gerginliği kısmen hafifleten ancak yaygın kullanımı hâlinde uyum bozucu olan savunmaları içermektedir. Olgun savunma mekanizmaları ise bireyin içsel ve çevresel dinamikler arasında dengeyi kurmasına yardımcı ve ruhsal gerginliği azaltan mekanizmalardır (West, 2018).

Savunma mekanizmalarının gelişim süreçlerine yönelik yapılan çalışmalardan biri Cramer'e aittir. Cramer (2000) ilkel mekanizmalardan olgun mekanizmalara doğru geçiş olduğunu, gelişimsel evrelerde kullanılan mekanizmaların değişime uğrayabildiğini bildirmiştir. Mekanizmaların ilkel ve olgun olarak ayrılmasında ise yaşın önemine dikkat çekmiştir. Bu açıdan yaşamın ilk dönemlerinde kullanılan mekanizmalar inkâr ve yansıtma olarak vurgulanmıştır (West, 2018). Söz konusu savunmaların yaşamın ilk dönemlerinde kullanılması normaldir. Ancak ileri yaşta bu savunmaları hâla kullanıyor olmak ilkel savunma olarak değerlendirilmektedir. Bu tarz savunmalar birincil savunmalar olarak da ele alınır. İkel ya da birincil savunma mekanizmaları daha çok kendilik ile dış dünya arasındaki ilişki ve sınırlar hakkında iken, ikincil ya da olgun savunmalar daha çok alt benlik, benlik ve üst benlik arasındaki ilişkiye yönelik gelişir (McWilliams, 1994). Klein'a göre şizoparanoid dönem daha sonraki yaşamda herkesin hem kötü hem de iyi olabileceğini kabul edememe ve kronik bir takılıp kalma eğilimi ile işaretlendiğine inanılan belirli patolojiler (örneğin, paranoya, psikoz) ile kendini gösteren, yaşam boyu süren bir olasılıktır (Klein, 1996).

Ego geliştikçe savunmaların da olgunlaşması gerekir. Kohut bebeğin ihtiyaçlarının giderilmesinin benlik saygısının ve iyi oluş halinin devamlılığında son derece önemli olduğunu ileri sürmektedir. Bu noktadan hareketle bebeğin birincil bakım verenleri tarafından değer görme ve onaylanma beklentileri karşılanmadığında sağlıklı bir kendilik gelişiminde sorunlar yaşanabilir (Güler ve Akoğlu, 2021). Bu açıdan alanyazında psikanalitik teorisyenler karakter örgütlenmelerinde savunma mekanizmalarının önemine dikkat çekmiş ve yansıtma savunmasını sıklıkla paranoid, şizoid karakterlerde; eyleme vurma, bölme, idealizasyon, değersizleştirme; savunmalarını ise antisosyal, narsisistik, borderline karakterlerde sık karşılaşılan mekanizmalar olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan rasyonalizasyon, yapıp bozma daha çok obsesif-kompulsif kişiliklerde başvurulan mekanizmalar şeklinde

değerlendirilmektedir (McWilliams, 1994). Alanyazında dikkat çekilen noktalardan biri yaşamın ilk dönemlerinde kaygılı-ikircikli bağlanan çocukların, birincil bakım figürünü çevreyi keşfederken güvenli üs olarak görmemeleridir. Bu açıdan bakım vereninden ayrıldıklarında devamlı ağlayan ve kolay yatıştırılamayan bebekler annenin yokluğunda başkası ile iletişimi de reddederler (Ak, 2019). Bu çocukların ebeveynleri çocuklarının ihtiyaçlarına karşı çok duyarlı ve tutarlı değildir (Başbekleyen, 2018). Tutarsız bir ilişki içinde kalan çocuk yetişkinlikte de sağlıklı bağlar kuramaz ve ayrılık kaygısı yaşar. Büyüme korkusu kavramı son yıllarda merak edilen ve hakkında yeni araştırmaların yapıldığı bir konu başlığıdır. Dolayısıyla yapılan her araştırma bu konunun daha iyi anlaşılmasına ve incelenmesine katkı sunacaktır. Yetişkin bireylerde büyüme korkusu, ayrılık anksiyetesi ve savunma mekanizmaları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu araştırmanın da ilgili literatüre kaynak oluşturacağı düşünülmektedir

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Yetişkin bireylerde büyüme korkusu, ayrılık anksiyetesi ve savunma mekanizmaları arasındaki ilişkiyi saptamak için ilişkisel tarama deseninde tasarlanmış bir çalışma yapılmıştır. İlişkisel araştırma modelinde iki ya da daha fazla değişken arasındaki bağlantının ortaya çıkarılması hedeflenir (Creswell, 2019).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklem grubunu Türkiye’de yaşayan 171 yetişkin birey oluşturmaktadır. Katılımcıların %56,73’ü kadın %43,27’si erkektir.

Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan ve katılımcılarla ilgili cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu gibi sosyodemografik bilgilerin elde edildiği formdur.

Büyüme Korkusu Ölçeği

Ateş ve Özden Yıldırım (2018) tarafından geliştirmiş olan ve 14 maddeden oluşan ölçek 5’li likert şeklindedir. Ölçeğin dört alt boyutu vardır: Sosyal-Duygusal Yalnızlık (12, 14, 16), Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma (3, 5, 15, 17, 20), Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar (2, 6, 18), Bağımsız Yaşama Hazırlık ve Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma (4, 7, 11,). Ölçeğin 12, 15 ve 17. soruları ters maddelerdir. Ölçekten minimum 14 puan ve maksimum 70 puan alınmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa değeri .97 olarak bulunmuştur (Ateş ve Özden Yıldırım, 2018).

Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği

Manicavasagar ve arkadaşları (2003) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Diriöz (2010) tarafından yapılmıştır. Toplamda 27 maddeden oluşan ölçek, 4’lü likert tipi bir ölçektir. Ölçekten minimum 0 ve maksimum 81 puan alınmaktadır. Kesme puanı 25’tir. Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa değeri .93 olarak saptanmıştır (Diriöz, 2010).

Savunma Biçimleri Testi

Savunma Biçimleri Testi, Bond ve arkadaşları (1983) tarafından 26 farklı savunma biçimini ölçmek için geliştirilen bir ölçektir. Andrews ve arkadaşları (1993) ölçeği 40 maddeye indirmiştir. Bu hâli ile 20 savunma biçimini immatür, nevrotik ve matür olmak üzere üç kategoride ölçmektedir. Türkçeye tercüme edilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Yılmaz ve arkadaşları (2007) tarafından gerçekleştirilmiştir. Olgun, Nevrotik ve İmmatür Savunma Biçimleri için Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla .70, .61 ve .83 olarak saptanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan katılımcılara (n=171) Sosyodemografik Bilgi Formu, Büyüme Korkusu Ölçeği, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Anketi ve Savunma Biçimleri Testi uygulanmıştır. Veri toplama işlemi uygun örneklem yoluyla çevrim içi (Google Forms) olarak gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi SPSS 25.0 ile yapılmış olup demografik değişkenlere göre fark analizleri için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-way ANOVA), bağımsız rneklemler T Testi yapılmıştır. Ölçek puanları arasındaki ilişkinin ortaya konulmasında Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma için etik kurul onayı ve tüm katılımcılardan çalışma öncesi bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Kurul Adı : şkdar niversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

Karar Tarihi : 26.04.2022

Belge Numarası: 61351342/NİSAN 2022-47

BULGULAR

Araştırma verileri SPSS 25.00 programına uygun biçimden işlendikten sonra ölçek puanlarına erişilmiştir. Çalışmada kullanılan ölçeklerin normal dağılıma uygunluğu test edilmiş, normal dağılım varsayımı basıklık ve arpıklık değerleri üzerinden değerlendirilmiştir. Basıklık ve arpıklık değerleri için -2 +2 referans aralığında olması George ve Mallery (2010) alışmasına göre normal dağılıma uygun olduğunu belirtmektedir.

Tablo 1: Savunma Biçimleri Testi, Yetişkin Ayrılık leği, Büyüme Korkusu leğine İlişkin arpıklık ve Basıklık Değerleri

Değişken	arpıklık	Basıklık
İmmatür Savunmalar	0,211	-0,689
Nevrotik Savunmalar	0,439	-0,058
Matür Savunmalar	-0,090	-0,582
Yetişkin Ayrılık Ansiyetesi leği	0,964	0,804
Büyüme Korkusu leği	0,180	-0,513
Sosyal Duygusal Yalnızlık	0,591	-0,106
Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma	0,324	-0,580
Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar	0,427	-0,565
Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma	0,355	-0,631

Referans değerlerine göre ölçeklerin basıklık ve arpıklık değerlerinin normal dağılım için uygun olduğu ve bu sebepten dolayı parametrik analizlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Pearson Korelasyon analizi ile Savunma Biçimleri Testi, Yetişkin Ayrılık leği, Büyüme Korkusu leğine arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Savunma Biçimleri Testi, Yetişkin Ayrılık leği, Büyüme Korkusu leğinin demografik değişkenlere göre fark analizleri için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-way ANOVA), bağımsız rneklemler T Testi yapılmıştır. Bu alışma için bütün analizler %95 güven aralığında yapılmış ve p değeri için referans olarak 0.05 değerini kullanılmıştır.

Tablo 2: Korelasyon Katsayısı İçin Değer Aralıkları

Korelasyon Katsayısı	İlişkinin Gücü
0.000 – 0.300	Düşük ilişki gücü
0.301 – 0.700	Orta ilişki gücü
0.701 – 1.000	Yüksek ilişki gücü

Kaynak: Büyüköztürk, 2011

Tablo 3: Demografik Değişkenlere Göre Dağılım

Değişken		n	%
Cinsiyet	Kadın	97	56,73
	Erkek	74	43,27
	Toplam	171	100,00
Medeni Durum	Bekâr	95	55,56
	Evli	61	35,67
	Boşanmış	15	8,77
	Toplam	171	100,00
Eğitim Düzeyi	Lise	23	13,45
	Üniversite	118	69,01
	Yüksek lisans/doktora	30	17,54
	Toplam	171	100,00
Çalışma Durumu	Evet	105	61,40
	Hayır	66	38,60
	Toplam	171	100,00
Birlikte Yaşadığınız Kişiler	Aile	91	53,22
	Yalnız	19	11,11
	Eş	42	24,56
	Arkadaşlar	19	11,11
	Toplam	171	100,00

Katılımcıların %56,73'ü kadın, %43,27'si erkek, %55,56'sı bekâr, %35,67'si evli, %8,77'si boşanmış, %13,45'i lisede, %69,01'i üniversite, %17,54'ü yüksek lisans/doktora, okuyor, %61,40'ı çalışıyor, %38,60'ı çalışmıyor, %53,22'si ailesi ile yaşıyor, %11,11'i yalnız yaşıyor, %24,56'sı eşi ile yaşıyor, %11,11'i arkadaşları ile yaşıyor.

Tablo 4: Savunma Biçimleri Testi, Yetişkin Ayrılık Ölçeği, Büyüme Korkusu Ölçeğinin Tanımlayıcı İstatistikleri

	n	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
İmmatür Savunmalar	171	29	153	85.80	27.73
Nevrotik Savunmalar	171	12	67	33.39	11.54
Matür Savunmalar	171	13	72	40.04	12.45
Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği	171	5	70	26.35	14.11
Büyüme Korkusu Ölçeği	171	14	56	33.70	9.50
Sosyal Duygusal Yalnızlık	171	3	15	7.58	2.85
Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma	171	5	23	11.46	4.16
Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar	171	3	15	7.87	3.35
Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma	171	3	14	6.80	2.80

İmmatür Savunmalar ortalaması ($\bar{X}$ =85,80 SS=27,73), Nevrotik Savunmalar ortalaması ($\bar{X}$ =33,39 SS=11,54), Matür Savunmalar ortalaması ($\bar{X}$ =40,04 SS=12,45), Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği ortalaması ($\bar{X}$ =26,35 SS=14,11), Büyüme Korkusu Ölçeği ortalaması ($\bar{X}$ =33,70 SS=9,50), Sosyal Duygusal Yalnızlık ortalaması ($\bar{X}$ =7,58 SS=2,85), Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma ortalaması ($\bar{X}$ =11,46 SS=4,16), Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar ortalaması ($\bar{X}$ =7,87 SS=3,35), Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma ortalaması ($\bar{X}$ =6,80 SS=2,80)'dir.

Tablo 5: Savunma Biçimleri Testi, Yetişkin Ayrılık Ölçeği, Büyüme Korkusu Ölçeğinin İlişkisi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1-İmmatür Savunmalar	1								
2-Nevrotik Savunmalar	,515**	1							
3-Matür Savunmalar	,461**	,543**	1						
4-Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği	,365**	,268**	0,050	1					
5-Büyüme Korkusu Ölçeği	,354**	0,072	-0,037	,340**	1				
6-Sosyal Duygusal Yalnızlık	,382**	,170*	-0,034	,511**	,648**	1			
7-Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma	,212**	-0,035	-0,077	,181*	,808**	,342**	1		
8-Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar	,176*	0,032	0,054	0,080	,757**	,319**	,499**	1	
9-Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma	,287**	0,085	-0,043	,269**	,627**	,292**	,312**	,307**	1

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$ Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi ile İmmatür Savunmalar ($r=.365$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında orta seviye ve pozitif ilişki, Büyüme Korkusu Ölçeği ile İmmatür Savunmalar ($r=.354$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında orta seviye ve pozitif ilişki, Sosyal Duygusal Yalnızlık ile İmmatür Savunmalar ($r=.382$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında orta seviye ve pozitif ilişki, Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma ile İmmatür Savunmalar ($r=.212$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında zayıf seviye ve pozitif ilişki, Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar ile İmmatür Savunmalar ($r=.176$, $p < 0.05$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında zayıf seviye ve pozitif ilişki, Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma ile İmmatür Savunmalar ($r=.287$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında zayıf seviye ve pozitif ilişki vardır.

Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi ile Nevrotik Savunmalar ($r=.268$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında orta seviye ve pozitif ilişki, Sosyal Duygusal Yalnızlık ile Nevrotik Savunmalar ($r=.170$, $p < 0.05$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında orta seviye ve pozitif ilişki vardır. Büyüme Korkusu ile Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği ($r=.340$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında orta seviye ve pozitif ilişki, Sosyal Duygusal Yalnızlık ile Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi ($r=.511$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında orta seviye ve pozitif ilişki, Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma ile Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi ($r=.181$, $p < 0.05$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında zayıf seviye ve pozitif ilişki, Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma ile Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi ($r=.269$, $p < 0.01$) değişkenlerinin birbirleriyle arasında orta seviye ve pozitif ilişki vardır.

Tablo 6: Cinsiyet Değişkenine Göre Savunma Biçimleri Ölçeği, Büyüme Korkusu Ölçeği, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
İmmatür Savunmalar	Kadın	97	88.37	29.07	1.39	169	0.165
	Erkek	74	82.42	25.67			
Nevrotik Savunmalar	Kadın	97	34.15	11.51	0.99	169	0.324
	Erkek	74	32.39	11.59			
Matür Savunmalar	Kadın	97	40.36	12.07	0.39	169	0.696
	Erkek	74	39.61	13.00			
Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği	Kadın	97	28.51	14.59	2.31	169	0.022*
	Erkek	74	23.53	13.02			
Sosyal Duygusal Yalnızlık	Kadın	97	7.93	2.88	1.85	169	0.067
	Erkek	74	7.12	2.76			

Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma	Kadın	97	11.30	3.97	-0.56	169	0.573
	Erkek	74	11.66	4.41			
Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar	Kadın	97	7.89	3.29	0.07	169	0.946
	Erkek	74	7.85	3.45			
Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma	Kadın	97	6.90	2.64	0.53	145.5	0.595
	Erkek	74	6.66	3.01		83	
Büyüme Korkusu Ölçeği	Kadın	97	34.01	9.38	0.49	169	0.628
	Erkek	74	33.30	9.69			

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Bağımsız Örneklem T-Testi

İmmatür Savunmalar, Nevrotik Savunmalar, Matür Savunmalar, Sosyal Duygusal Yalnızlık, Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma, Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar, Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma, Büyüme Korkusu Ölçeği cinsiyet değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$). Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeğinden ($t(169) = 2.31$, $p < 0.05$) aldıkları puanlar cinsiyet değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında kadınların, erkeklere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Çalışma Durumu Değişkenine Göre Savunma Biçimleri Ölçeği, Büyüme Korkusu Ölçeği, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
İmmatür Savunmalar	Evet	105	82.64	25.86	-1.89	169	0.060
	Hayır	66	90.82	29.99			
Nevrotik Savunmalar	Evet	105	33.46	11.09	0.09	169	0.926
	Hayır	66	33.29	12.32			
Matür Savunmalar	Evet	105	40.77	12.90	0.98	169	0.331
	Hayır	66	38.86	11.69			
Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği	Evet	105	24.59	13.15	-2.08	169	0.039*
	Hayır	66	29.15	15.21			
Sosyal Duygusal Yalnızlık	Evet	105	7.21	2.39	-2.00	105.59	0.048*
	Hayır	66	8.17	3.39		9	
Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma	Evet	105	11.35	4.05	-0.41	169	0.682
	Hayır	66	11.62	4.35			
Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar	Evet	105	7.69	3.26	-0.91	169	0.362
	Hayır	66	8.17	3.49			
Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma	Evet	105	6.70	2.73	-0.59	169	0.557
	Hayır	66	6.95	2.92			
Büyüme Korkusu Ölçeği	Evet	105	32.94	8.81	-1.32	169	0.188
	Hayır	66	34.91	10.45			

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Bağımsız Örneklem T-Testi

İmmatür Savunmalar, Nevrotik Savunmalar, Matür Savunmalar, Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma, Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar, Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma, Büyüme Korkusu Ölçeği çalışma durumu değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$). Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeğinden

($t(169)=-2.08, p<0.05$), Sosyal Duygusal Yalnızlık alt ölçeğinden ($t(105.599)=-2.00, p<0.05$) aldıkları puanlar çalışma durumu değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında hayır diyenlerin evet diyenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Medeni Durum Değişkenine Göre Savunma Biçimleri Ölçeği, Büyüme Korkusu Ölçeği, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
İmmatür Savunmalar	Bekâr	95	88.82	27.63	G.Arası	2693.90	2	1346.95	1.77	0.174
	Evli	61	83.56	27.84	G.İçi	128017.94	168	762.01		
	Boşanmış	15	75.73	26.39	Toplam	130711.84	170			
	Toplam	171	85.80	27.73						
Nevrotik Savunmalar	Bekâr	95	33.41	11.21	G.Arası	378.81	2	189.41	1.43	0.242
	Evli	61	34.48	12.71	G.İçi	22267.94	168	132.55		
	Boşanmış	15	28.87	7.35	Toplam	22646.75	170			
	Toplam	171	33.39	11.54						
Matür Savunmalar	Bekâr	95	39.98	12.49	G.Arası	23.50	2	11.75	0.08	0.928
	Evli	61	40.38	13.05	G.İçi	26320.29	168	156.67		
	Boşanmış	15	39.00	10.15	Toplam	26343.79	170			
	Toplam	171	40.04	12.45						
Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği	Bekâr	95	28.29	14.20	G.Arası	807.68	2	403.84	2.05	0.131
	Evli	61	23.92	13.87	G.İçi	33039.27	168	196.66		
	Boşanmış	15	23.93	13.43	Toplam	33846.95	170			
	Toplam	171	26.35	14.11						
Sosyal Duygusal Yalnızlık	Bekâr	95	7.97	2.85	G.Arası	58.21	2	29.10	3.70	0.027*
	Evli	61	6.80	2.52	G.İçi	1321.48	168	7.87		
	Boşanmış	15	8.27	3.56	Toplam	1379.68	170			
	Toplam	171	7.58	2.85						
Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma	Bekâr	95	12.15	4.31	G.Arası	142.76	2	71.38	4.29	0.015*
	Evli	61	10.23	3.77	G.İçi	2795.66	168	16.64		
	Boşanmış	15	12.07	3.75	Toplam	2938.42	170			
	Toplam	171	11.46	4.16						
Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar	Bekâr	95	8.68	3.17	G.Arası	207.15	2	103.58	10.24	0.000*
	Evli	61	6.39	3.15	G.İçi	1700.02	168	10.12		
	Boşanmış	15	8.73	3.39	Toplam	1907.17	170			
	Toplam	171	7.87	3.35						
Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma	Bekâr	95	7.11	2.88	G.Arası	21.79	2	10.89	1.40	0.250
	Evli	61	6.34	2.79	G.İçi	1308.05	168	7.79		
	Boşanmış	15	6.67	2.09	Toplam	1329.84	170			
	Toplam	171	6.80	2.80						
Büyüme Korkusu Ölçeği	Bekâr	95	35.91	8.95	G.Arası	1465.92	2	732.96	8.88	0.000*
	Evli	61	29.77	9.07	G.İçi	13861.87	168	82.51		
	Boşanmış	15	35.73	10.00	Toplam	15327.79	170			
	Toplam	171	33.70	9.50						

* $p<0.05$ Uygulanan testin ismi: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

İmmatür Savunmalar, Nevrotik Savunmalar, Matür Savunmalar, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği, Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma alt boyutu medeni durum değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Sosyal Duygusal Yalnızlık alt ölçeğinden ($F(2.168)=3.70$, $p<0.05$) elde edilen ortalamaların medeni durum farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, bekâr olan grubun aldığı puanların evli olan gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma alt ölçeğinden ($F(2.168)=4.29$, $p<0.05$) elde edilen ortalamaların medeni durum farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında yapılan karşılaştırma analizlerine göre, bekâr olan grubun aldığı puanların evli olan gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar alt ölçeğinden ($F(2.168)=10.24$, $p<0.05$) elde edilen ortalamaların medeni durum farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında yapılan karşılaştırma analizlerine göre, boşanmış ve bekâr olan grubun aldığı puanların evli olan gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Büyüme Korkusu Ölçeğinden ($F(2.168)=8.88$, $p<0.05$) elde edilen ortalamaların medeni duruma göre farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında yapılan karşılaştırma analizlerine göre, bekâr olan grubun aldığı puanların evli olan gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9: Eğitim Durumu Değişkenine Göre Savunma Biçimleri Ölçeği, Büyüme Korkusu Ölçeği, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss	Var. K	KT	Sd	KO	F	p
İmmatür Savunmalar	Lise	23	95.91	26.89	G.Arası	5264.61	2	2632.31	3.53	0.032*
	Üniversite	118	86.31	27.16	G.İçi	125447.22	168	746.71		
	Yüksek lisans/doktora	30	76.00	28.29	Toplam	130711.84	170			
	Toplam	171	85.80	27.73						
Nevrotik Savunmalar	Lise	23	31.87	11.01	G.Arası	118.36	2	59.18	0.44	0.644
	Üniversite	118	33.94	12.05	G.İçi	22528.39	168	134.10		
	Yüksek lisans/doktora	30	32.40	9.96	Toplam	22646.75	170			
	Toplam	171	33.39	11.54						
Matür Savunmalar	Lise	23	39.30	14.83	G.Arası	82.90	2	41.45	0.27	0.767
	Üniversite	118	39.81	12.45	G.İçi	26260.89	168	156.31		
	Yüksek lisans/doktora	30	41.50	10.64	Toplam	26343.79	170			
	Toplam	171	40.04	12.45						
Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği	Lise	23	29.30	17.89	G.Arası	753.97	2	376.99	1.91	0.151
	Üniversite	118	26.84	13.81	G.İçi	33092.98	168	196.98		
	Yüksek lisans/doktora	30	22.17	11.34	Toplam	33846.95	170			
	Toplam	171	26.35	14.11						
Sosyal Duygusal Yalnızlık	Lise	23	7.87	3.08	G.Arası	2.29	2	1.14	0.14	0.870
	Üniversite	118	7.54	2.82	G.İçi	1377.40	168	8.20		
	Yüksek lisans/doktora	30	7.50	2.89	Toplam	1379.68	170			
	Toplam	171	7.58	2.85						
Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma	Lise	23	12.04	3.21	G.Arası	11.81	2	5.90	0.34	0.713
	Üniversite	118	11.43	4.44	G.İçi	2926.61	168	17.42		
	Yüksek lisans/doktora	30	11.10	3.68	Toplam	2938.42	170			
	Toplam	171	11.46	4.16						

Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar	Lise	23	7.04	3.21	G.Arası	81.80	2	40.90	3.76	0.025*
	Üniversite	118	7.67	3.32	G.İçi	1825.37	168	10.87		
	Yüksek lisans/doktora	30	9.30	3.25	Toplam	1907.17	170			
	Toplam	171	7.87	3.35						
Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma	Lise	23	7.65	2.74	G.Arası	20.14	2	10.07	1.29	0.278
	Üniversite	118	6.69	2.92	G.İçi	1309.70	168	7.80		
	Yüksek lisans/doktora	30	6.53	2.26	Toplam	1329.84	170			
	Toplam	171	6.80	2.80						
Büyüme Korkusu Ölçeği	Lise	23	34.61	9.27	G.Arası	50.50	2	25.25	0.28	0.758
	Üniversite	118	33.34	9.71	G.İçi	15277.29	168	90.94		
	Yüksek lisans/doktora	30	34.43	9.00	Toplam	15327.79	170			
	Toplam	171	33.70	9.50						

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Nevrotik Savunmalar, Matür Savunmalar, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği, Sosyal Duygusal Yalnızlık, Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma, Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma, Büyüme Korkusu Ölçeği eğitim durumu değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

İmmatür Savunmalar alt ölçeğinden ($F(2.168)=3.53$, $p < 0.05$) elde edilen ortalamaların eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında yapılan karşılaştırma analizlerine göre, lise mezunu olan grubun aldığı puanların yüksek lisans/doktora mezunu olan gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar alt ölçeğinden ($F(2.168)=3.76$, $p < 0.05$) elde edilen ortalamaların eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında yapılan karşılaştırma analizlerine ($p > 0.05$). Post hoc testinin varyans homojenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, yüksek lisans/doktora mezunu olan grubun aldığı puanların lise ve üniversite mezunu olan gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10: Birlikte Yaşadığı Kişi Değişkenine Göre Savunma Biçimleri Ölçeği, Büyüme Korkusu Ölçeği, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss	Var. K.	KT	Sd.	KO	F	p
İmmatür Savunmalar	Aile	91	88.59	28.38	G.Arası	5067.16	3	1689.05	2.24	0.085
	Yalnız	19	70.84	21.83	G.İçi	125644.68	167	752.36		
	Eş	42	85.45	27.89	Toplam	130711.84	170			
	Arkadaşlar	19	88.11	26.54						
	Toplam	171	85.80	27.73						
Nevrotik Savunmalar	Aile	91	33.47	11.11	G.Arası	147.41	3	49.14	0.36	0.779
	Yalnız	19	31.00	11.20	G.İçi	22499.34	167	134.73		
	Eş	42	33.69	12.00	Toplam	22646.75	170			
	Arkadaşlar	19	34.74	13.39						
	Toplam	171	33.39	11.54						
Matür Savunmalar	Aile	91	40.05	12.21	G.Arası	178.55	3	59.52	0.38	0.768
	Yalnız	19	38.00	13.46	G.İçi	26165.24	167	156.68		
	Eş	42	39.88	13.07	Toplam	26343.79	170			
	Arkadaşlar	19	42.32	11.76						
	Toplam	171	40.04	12.45						

Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği	Aile	91	26.32	14.50	G.Arası	1007.31	3	335.77	1.71	0.167
	Yalnız	19	24.11	11.24	G.İçi	32839.64	167	196.64		
	Eş	42	24.55	12.58	Toplam	33846.95	170			
	Arkadaşlar	19	32.74	16.91						
	Toplam	171	26.35	14.11						
Sosyal Duygusal Yalnızlık	Aile	91	7.75	3.06	G.Arası	70.87	3	23.62	3.01	0.032*
	Yalnız	19	7.32	2.08	G.İçi	1308.81	167	7.84		
	Eş	42	6.71	2.50	Toplam	1379.68	170			
	Arkadaşlar	19	8.95	2.70						
	Toplam	171	7.58	2.85						
Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma	Aile	91	11.70	4.30	G.Arası	77.21	3	25.74	1.50	0.216
	Yalnız	19	12.79	3.74	G.İçi	2861.21	167	17.13		
	Eş	42	10.62	3.99	Toplam	2938.42	170			
	Arkadaşlar	19	10.79	4.06						
	Toplam	171	11.46	4.16						
Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar	Aile	91	7.98	3.20	G.Arası	96.04	3	32.01	2.95	0.034*
	Yalnız	19	9.37	3.65	G.İçi	1811.13	167	10.85		
	Eş	42	6.79	3.53	Toplam	1907.17	170			
	Arkadaşlar	19	8.26	2.75						
	Toplam	171	7.87	3.35						
Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma	Aile	91	6.51	2.71	G.Arası	21.84	3	7.28	0.93	0.428
	Yalnız	19	7.32	2.21	G.İçi	1307.99	167	7.83		
	Eş	42	6.88	2.91	Toplam	1329.84	170			
	Arkadaşlar	19	7.47	3.45						
	Toplam	171	6.80	2.80						
Büyüme Korkusu Ölçeği	Aile	91	33.93	9.48	G.Arası	552.29	3	184.10	2.08	0.105
	Yalnız	19	36.79	7.69	G.İçi	14775.50	167	88.48		
	Eş	42	31.00	9.88	Toplam	15327.79	170			
	Arkadaşlar	19	35.47	9.49						
	Toplam	171	33.70	9.50						

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

İmmatür Savunmalar, Nevrotik Savunmalar, Matür Savunmalar, Yetişkin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği, Romantik İlişkiyi Sürdürmede Zorlanma, Sorumluluğu İçselleştirmede Zorlanma, Büyüme Korkusu Ölçeği birlikte yaşadığı kişi değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Sosyal Duygusal Yalnızlık alt ölçeğinden ($F(3.167)=3.01$, $p < 0.05$) elde edilen ortalamaların birlikte yaşadığı kişi değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında yapılan karşılaştırma analizlerine göre, arkadaşları ile yaşayan grubun aldığı puanların eş ile yaşayan gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Evlenmeye Karşı Olumsuz Tutumlar alt ölçeğinden ($F(3.167)=2.95$, $p < 0.05$) elde edilen ortalamaların birlikte yaşadığı kişi değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında yapılan karşılaştırma analizlerine göre, yalnız yaşayan grubun aldığı puanların eş ile yaşayan gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde yetişkin ayrılık anksiyetesi ile immatür savunmalar ve nevrotik savunmalar arasında pozitif yönlü ilişki görülmektedir. Alanyazında da anksiyete ile immatür ve nevrotik savunmalar arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bildirilmektedir (Averitt, 2005; Taşkent, 2010). Savunma mekanizmaları kişilerin anksiyetelerinin üstesinden gelmeleri ve egonun hasar görmemesi açısından yardımcı bir işleve sahiptir. Savunma mekanizmalarının gelişim dönemleri boyunca, içsel ve dışsal anksiyete ile başa çıkmak için gelişen süreçler oldukları belirtilmektedir (Finzi Dotta ve Karu, 2006). Savunma mekanizmalarının gelişiminde etkili unsurlardan biri erken dönem yaşantılardır (McWilliams, 1994). Alanyazında Massie ve Szajnberg (2002) 30 yıllık bir süreçte bebek ve anne arasındaki bağın kalitesinin ilerleyen süreçte kullanılan savunma mekanizmaları ile ilişkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda bebekler 18 yaşına geldiklerinde gerçekleştirilen testlere göre yeterli ve uygun annelik deneyimi olanların daha olgun savunma mekanizmalarına sahip olduğu saptanmıştır. Masterson (2000) ise immatür savunmaların narsisistik bireylerin terk depresyonu duygularından kurtulmak için kullandıkları mekanizmalar olduğunu belirtmiştir.

Güçlü ve tehdit edici bir duygudan kaçınmak ya da o duyguyu denetim altına alabilmek için gelişen savunmaların arka planda en güçlü duygunun kaygı olduğu ifade edilmektedir. Sukul ve arkadaşları (2009) savunma mekanizmalarının ve anksiyetenin bireylerin ilaç tedavisinde de etkili olabildiğini, tedavi yanıtlarını düşüren unsurlar olduğunu belirtmişlerdir. Elde edilen veriler yaşamın ilk yıllarında temel güven duygusu zarar görmüş kişilerin ilk dönemlere özgü savunmalar kullanmasıyla açıklanabilir. Bir savunmanın ilkel olabilmesi için dil öncesi dönemi ile bağlantılı bir niteliğinin olması gerekir, bir başka deyişle kişinin gerçeklik ilkesini kazanmadığı bir döneme aittir. Bilhassa erken dönem yaşantıların sebep olduğu güvensiz bağlanma biçimi ve onu takip eden içsel çalışan modellerin bozulması nedeniyle kişilerin kendilerine ve dış çevrelerine yönelik zihinsel temsilleri olumsuz etkilenmektedir. Aktan (2021) araştırmasında erken dönem yaşantıların bireylerin psikiyatrik rahatsızlıkları ve sosyal biliş düzeyleri üzerinde de etkili olduğuna vurgu yaparak güvensiz bağlanma stili ile borderline, narsisist ve anti-sosyal kişilik örgütlenmesi arasında da anlamlı bir ilişki olduğunu bildirmiştir. Çocukluk çağında gereğinden fazla müdahale, koruma, ebeveyn tarafından terk edilmek ya da buna dair tehditlere maruz kalmak, depresif bir ebeveynle sahip olmak gibi unsurlar normal düzeyde bir gelişimi engeller ve yetişkinlikte psikik doğumun gerçekleşmesine izin vermez. Kişi nesnesinden içsel olarak ayrılmayı başaramadığında, değersiz ve yoksun hissedebilir, bu durum onu immatür savunmaların kullanımına itebilir ve kişilik örgütlenmelerinde olumsuz yapılanmalara neden olabilir.

Araştırmada elde edilen diğer veri de büyüme korkusu ile immatür savunmalar arasındaki ilişkidir. Savunma mekanizmalarının arka planında etkili unsurlardan biri mizaçtır. İkinci olarak savunma mekanizmalarını yorumlamak için çocukluk çağında deneyimlenen sıkıntıların doğasını anlayabilmek gerekir. Kişinin yaşamındaki ebeveynlerin ve diğer önemli figürlerin çocuğa model olması ve bazı savunmaları aktarması da söz konusudur. Ayrıca belirli savunmaların deneyimsel sonuçları çevre tarafından pekiştirilirse savunmalar mevcudiyetini koruyabilmektedir. Çocuğun aileden aldığı mesajlar yaşam karşısındaki duruşunu ve baş etme mekanizmalarını da belirleyebilir. Büyüme korkusu çocukluğa yakın durma arzusunun da içinde taşıdığı için kişinin savunmaları da olgunlaşmamış mekanizmalar olabilmektedir. Bireylerin kaygıya eğilimli mizacı ve çocukluk yaşantısı, bakım verenin gösterdiği tutumlar nedensellik arz edebilmektedir. Öte yandan savunma mekanizmalarının kültürel boyutu önemlidir. Kopmak ve ayrılmak, özerk olmak kişi için bir tehdit unsuru olabilmektedir. İmmatür savunmalar hem kaygıyı azaltma hem de kişiyi besleyen nesnelere psikolojik bağları korumak için kullanılabilir. Rollo May (1958-1967) kaygının bireyin tamamen özgür olduğunu anlaması ve seçimleriyle birlikte kendini var edeceği biçimlerinin getireceği sorumluluğu fark etmesiyle gelen bir duygu olduğunu belirtmiştir (Geçtan, 1990). Yalom (2011) özgürlüğün beraberinde seçim yapma gücünü ve sorumluluk almayı getirdiğini belirtmiştir. Bu farkındalık kişinin zemsiz hissetmesine neden olarak benlik için tehdit oluşturursa savunma mekanizmalarını devreye sokması kaçınılmazdır. Yetişkin olmanın beraberinde getirdiği güçlükler vardır, evden ayrılmak, yeni bir düzen oluşturmak gibi. Bu güçlükler karşısında birçok kişinin sorumluluk almakla ilgili geri adımda durdukları görülmektedir (Arnett, 2000).

Bu çalışmada büyüme korkusu ile yetişkin ayrılık anksiyetesi arasında ilişki tespit edilmiştir. Alanyazında Ateş ve Özden (2020) genç erişkinlerde psikolojik rahatsızlıklar ile büyüme korkusu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Aynı zamanda yalnızca anksiyete ve depresyon nedeniyle gelişen bir büyüme korkusunun mevcudiyetinden de bahsetmişlerdir. Öte yandan genç kalmanın anahtarı olarak sorumsuzluk dikkat çekmektedir. Bireyin yetişkinliğin sorumluluklarından

kaçınma hâli çocukluğa yakın durmayı sağlayan bir noktadır (Kiley, 1997). Kaygı duygusu kaçınma eylemi ile şiddetlenen bir duygudur. Bu açıdan bakıldığında kişi gelecekte, büyümekten, sorumluluk almaktan kaçmaktadır. Bu durumun arka planında kişilerin insiyatif alma becerisi zarar görmüş olduğunu, özerklik girişimlerinin sağlıklı yollarla gelişmemiş olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu immatür savunmalar, nevrotik savunmalar, matür savunmalar, cinsiyet değişkeni üzerinden kıyaslandığında puanların anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Alanyazında Aksu (2019) yüceltme, mizah, antisipasyon, baskılama savunma mekanizmaları ve matür savunma biçimleri puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmediğini bildirmiştir. Karakuş (2017) immatür ve nevrotik savunmalarda cinsiyete göre bir farklılık görülmediğini bulgulamıştır. Parekh ve arkadaşları (2010) immatür mekanizmaların erkeklerde kadınlara kıyasla daha sık kullanıldığını, kadınlarda nevrotik savunma mekanizmalarının yaygınlığını bildirmişlerdir. Diehl ve arkadaşları (2014) kadınların rasyonalizasyon mekanizmasını erkeklerden daha çok kullandıklarını belirtmiştir. Waqas ve arkadaşları (2015) kadınların nevrotik savunma mekanizmalarını erkeklere kıyasla daha yoğun kullandıklarını, olgun ve immatür savunmalar için ise cinsiyetler açısından anlamlı bir farkın görülmediğini bildirilmiştir. Yurtiçi çalışmalar araştırmamıza benzer bulgular verirken, yurtdışı çalışmaların sonuçları farklılık göstermektedir. Bu bağlamda sonuçlar kültür ve yetiştirilme tutumları gibi etkenlerle ilişkili olabilir.

Araştırmada yetişkin ayrılık anksiyetesi puanları cinsiyet üzerinden kıyaslandığında kadınların, erkeklere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, ayrılık anksiyetesinin kadınlarda erkeklere kıyasla daha çok görüldüğünü bildirmiştir. Kadınlarda görülen kaygılı bağlanma stili bu noktada etkili olabilir. Çünkü güvenli bağlanma düzeyi düşük seviyede olabilmektedir, ayrılık kaygısı bu nedenle kadınlarda daha çok görülmektedir (Özden ve Yaşa, 2019). Aynı zamanda elde edilen veriler kadınların duygularını yoğun yaşamaları ve erkeklere göre birçok duyguyu daha fazla yaşamaları ile açıklanabilir. Kadın doğası gereği duyguları yoğun yaşayabilmektedir

Bu çalışmada büyüme korkusu cinsiyet üzerinden kıyaslandığında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ateş ve Özden-Yıldırım (2020) da büyüme korkusunun cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığını bildirmişlerdir. Aynı sonuçlara Yeler de (2021) ulaşmıştır. Bu sonuçlar büyüme korkusunun cinsiyetten ziyade kişilerin yetişkin olmanın sorumluluklarını alamamalarıyla açıklanabilir. Araştırmada saptanan bir diğer bulgu immatür savunmalar, nevrotik savunmalar, matür savunmalar, çalışma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğidir. Savunma mekanizmalarının sosyoekonomik durumdan bağımsız oluşu Vaillant'ın (2000) araştırmasında da bildirilmiştir. Yurt içi araştırmalarda Yaşar (2014) sosyoekonomik durum değişkenine göre immatür, nevrotik ve olgun savunmalar arasında anlamlı farklılık olmadığını bildirmiştir. Korkmaz (2019) ve Topçuoğlu (2003) immatür savunmaların düşük sosyoekonomik seviyedeki katılımcılar tarafından daha fazla kullanıldığını bildirmişlerdir.

Araştırmada yetişkin ayrılık anksiyetesi puanları ise çalışma durumuna göre ele alındığında, çalışmayanların puanlarının çalışanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Literatürde düşük düzeyde geliri olanların üst düzey geliri olanlara kıyasla ayrılma bireyleşme problemlerini daha sık deneyimlediği bildirilmiştir (Akhun, 2012). Çalışma hayatı, bireyleşmek, sorumluluk almak ve özerklikle ilişkili olduğu için bu durum anksiyete üzerinde etkili olduğu yorumu yapılabilir. Araştırmada immatür savunmalar, nevrotik savunmalar, matür savunmalar, medeni duruma göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermemektedir. Korkmaz'ın (2019) çalışması araştırmamızla benzer bulgulara sahiptir. Öte yandan Yaşar (2014) ilişkisi olmayan kişilerin ile evli bireylerden daha yoğun düzeyde immatür savunmaları kullandığını bildirmiştir. Savunma türleri daha çok yaşamın ilk dönemleri, ego gelişimsel düzeyleri, aile tutumları gibi unsurlarla ilişkili olduğu için medeni durum etkili bir unsur olmayabilir.

Araştırmada büyüme korkusu medeni duruma göre farklılık göstermektedir; bekâr olan grubun aldığı puanların evli olan gruptan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Büyüme korkusu romantik ilişkileri sürdürmede zorlanma ve evlenmeye karşı olumsuz tutumları da kapsayan bir olgudur (Ateş ve Özden Yıldırım, 2018). Yeler (2021) yalnız yaşayanların büyüme korkusu düzeyinin eşi ile yaşayanlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bildirmiştir. Aynı zamanda bu araştırmada yetişkin ayrılık anksiyetesi medeni duruma göre anlamlı düzeyde farklılık görülmemektedir. Alanyazında özerkliğin ve yakın olabilmek becerisi olan kişilerin güçlü evlilikler gerçekleştirebileceği belirtilmektedir (Neto ve Mullet, 2004; Kağıtçıbaşı, 2010).

Araştırmada immatür savunmalar puanları eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir; lise mezunu olanların puanları yüksek lisans/doktora mezunu olanlardan daha yüksektir. Alanyazında Aksu (2019) yer değiştirme ve yansıtma savunma mekanizmalarının kullanım sıklıklarının lise ve altı eğitim düzeyindeki bireylerde arttığını bildirmiştir. Aksu (2019) lise ve altı eğitim düzeyine sahip olan bireylerin yansıtma, pasif saldırganlık, yalıtma, değersizleştirme, inkâr, yer değiştirme, disosiyasyon, bölünme savunma mekanizmaları ve immatür savunma tarzlarını üniversite mezunu olan ya da lisansüstü eğitime sahip bireylerden anlamlı bir şekilde daha sık kullandıklarını belirtmiştir.

Yetişkin ayrılık anksiyetesi ölçeği, eğitim durumu değişkeni üzerinden kıyaslandığında puanlar arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Öte yandan araştırma lise ve üzeri eğitime sahip katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Daha düşük eğitim düzeyinde sonuçlar farklılık gösterebilir. Yabancı (2018) eğitim düzeyinin arttıkça ayrılık kaygısının düştüğünü bu sonucun eğitim seviyesine bağlı değişen psikolojik ihtiyaçlardan olabileceğini bildirmiştir. Shear ve arkadaşları (2006) eğitim düzeyi düştükçe ayrılık kaygısının arttığını belirtmişlerdir.

Araştırmada büyüme korkusu eğitim durumu üzerinden anlamı düzeyde bir farklılığın olmadığı, ancak evlenmeye karşı olumsuz tutumlarda yüksek lisans/doktora mezunu olan grubun aldığı puanların lise ve üniversite mezunu olan gruptan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yeler (2021) büyüme korkusunun eğitim durumuna göre farklılık göstermediğini bildirmiştir. Eğitim düzeyi arttıkça kişilerin ilişkilerden beklentileri de daha yüksek olabilir. Yüksek lisans ve doktora gibi eğitimlerde kişinin yaşamının merkezinde araştırmalar ve kariyer planları olduğu için bu durum tutumlarını etkileyebilir.

Büyüme korkusu kavramı özgün ve yeni bir konudur, bu nedenle çalışma sayısı azdır. Araştırma, konuyla ilgili gelecekteki çalışmalar için bir kaynak teşkil etmektedir. Ancak araştırma verileri kullanılan ölçek sorularıyla sınırlıdır. Dolayısıyla araştırmanın daha büyük bir örnekleme, farklı değişkenlerle ve ölçeklerle tekrar yapılmasının alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İlerleyen dönemlerde büyüme korkusunun doğasını iyi anlamak adına ölüm anksiyetesi ile arasındaki ilişki incelenebilir, büyüme korkusu ve anne baba tutumları, çocukluk çağı istismarı gibi değişkenler incelenebilir. Büyüme korkusu ve yalnızlık duygusu arasındaki ilişki de önemli görülmektedir. Ayrıca yurtdışından katılımcılarla bir araştırma dizaynı oluşturularak kültürel etkilere yönelik bir çalışma gerçekleştirilebilir. Yetişkinlik ayrılık anksiyetesi açısından ise araştırmalarda ayrılma ve bireyleşme dönemlerinin etkileri ele alınabilir. Yetişkin ayrılık anksiyetesi ile ilgili söz konusu etkiler düşünüldüğünde bireyleşmeye yönelik gelişen suçluluk ve öfke duygularıyla ilişki bir araştırma tasarlanabilir. Klinik çalışmalarda büyüme korkusu, ayrılık anksiyetesi ve savunma üçlüsünün kişinin yaşamındaki tekrarlayıcı döngülerini görmek ve terapötik müdahale ile bilinçdışı çözümleri sağlamak bireylerin ruh sağlığına katkı sağlayacaktır.

Yazarlık Katkısı

Çalışmaya birinci yazar %50, ikinci yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma için etik kurul onayı ve tüm katılımcılardan çalışma öncesi bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Kurul Adı : Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

Karar Tarihi : 26.04.2022

Belge Numarası: 61351342/NİSAN 2022-47

KAYNAKÇA

- Ak, A. H. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılığının Kişilik Özellikleri ve Farklı Bağlanma Türleri ile İlişkisinin İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Doç. Dr. Şaziye Senem Başgöl), Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akhun, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinde, Algılanan Ebeveynlik Biçimleri, Erken Dönem Uyumsuz Şemaları, Benlik Kurguları, Ayrılma-Bireyleşme ve Duygu Düzenleme Güçlüğü'nün Psikolojik Belirtilerle İlişkisi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) (Danışman: Prof. Dr. Gonca Soygüt Pekak), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Aksu, B. (2019). Psikolojik Savunma Mekanizmaları ile Sosyodemografik Değişkenler Arasındaki İlişki, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Kemal Arıkan), İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktan, E. A. (2021). *Sınırdaki Kişilik Bozukluğunda Bağlanma, Empati, Benlik Saygısı*. İstanbul: İKSAD Yayınevi.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging Adulthood: A Theory of Development From the Late Teens Through the Twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469-480.
- Atak, H. ve Çok, F. (2010). İnsan Yaşamında Yeni Bir Dönem: Beliren Yetişkinlik. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(1), 39-50.
- Ateş, N. ve Özden Yıldırım, M. S. (2018). Büyüme Korkusu Ölçeği'nin (BKÖ) Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24), 159-175.
- Ateş, N. ve Özden-Yıldırım, M. S. (2020). Büyüme Korkusu ile Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 402-410.
- Atlı, Ö. (2011). Panik Bozukluğu ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu Hastalarında CO2 Duyarlılığı, (Tıpta Uzmanlık Tezi), (Danışman: Prof. Dr. Tunç Alkın), Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi.
- Cramer, P. (2000). Defense Mechanisms in Psychology Today: Further Processes for Adaptation. *American Psychologist*, 55(6), 637-646.
- Creswell, J. W. (2019). *Eğitim Araştırmaları*. İstanbul: Edam.
- Çakar, B. (2015). Hemşirelerin Dürtüsellik, Anksiyete ve Öfke Düzeyleri ile Savunma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Yrd. Doç. Birgül Özkan), Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çelebi, G. Y. (2020). COVID 19 Salgınına İlişkin Tepkilerin Psikolojik Sağlık Açısından İncelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(8), 471-483.
- Demir, V. (2022). *Sanat Terapisi. Temel Psikoloji Kuramları ile Sanatın Bütünleştirilmesi*. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Diehl, M.; Chui, H.; Hay, E. L.; Lumley, M. A.; Grün, D. ve Labouvie-Vief, G. (2014). Change in Coping and Defense Mechanisms Across Adulthood: Longitudinal Findings in A European American Sample. *Developmental Psychology*, 50(2), 634-648.
- Diriöz, M. (2010). Ayrılma Anksiyetesi İçin Yapılandırılmış Klinik Görüşme, Çocukluk ve Yetişkinlik Ayrılma Anksiyetesi Ölçekleri'nin Geçerlik ve Güvenirliği, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Prof. Dr. Tunç Alkın), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Faraji, H. ve Özen, Z. D. (2022). Yetişkin Ayrılık Anksiyetesinin, Ayrılık Anksiyetesi ile Beliren Yetişkinlikte Bireyleşme Düzeyi Arasındaki Aracı Rolü. *Mavi Atlas*, 10(1), 47-69.
- Finzi-Dottan, R. ve Karu, T. (2006). From Emotional Abuse in Childhood To Psychopathology In Adulthood: A Path Mediated By Immature Defense Mechanisms And Self-Esteem. *The Journal of Nervous And Mental Disease*, 194(8), 616-621.
- Geçtan, E. (1990). *Varoluş ve Psikiyatri*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güler, K. ve Akoğlu, B. (2021). *Neden Şimdi? Kaygı Bozukluklarına Klinik Bir Bakış*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Hudson, J. I.; Hiripi, E.; Pope Jr, H. G. ve Kessler, R. C. (2007). The Prevalence and Correlates of Eating Disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Biological Psychiatry*, 61(3), 348-358.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, Aile ve İnsan Gelişimi Kültürel Psikoloji*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Karakuş, Ç. (2017). Lise Öğrencilerinde Psikolojik Savunmalar Açısından Narsisizm ve Benlik Saygısının Karşılaştırılması, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Enver Demirel Yılmaz), İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kiley, D. (2017). *Peter Pan Sendromu: Hiç Büyümeyen Erkekler*. Ankara: HYB Yayıncılık.
- Klein, M. (1996). Notes on Some Schizoid Mechanisms. *The Journal of Psychotherapy Practice and Research*, 5(2), 160-179.

- Korkmaz, E. (2019). Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Affetmenin Kişilerin Savunma Mekanizmalarıyla İlişkisi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi İpek Güzide Pur Karabulut), İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Massie, H. ve Szajnberg, N. (2002). The Relationship Between Mothering in Infancy, Childhood Experience and Adult Mental Health. *The International Journal of Psychoanalysis*, 83(1), 35-55.
- Masterson, J. F. (2000). *The Personality Disorders: A New Look At The Developmental Self and Object Relations Approach: Theory, Diagnosis, Treatment*. Arizona: Zeig Tucker & Theisen Publishers.
- McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic Diagnosis: Understanding Personality Structure in the Clinical Process*. America: Guilford Press.
- Öz, F. (2010). *Sağlık Alanında Temel Kavramlar*. Ankara: Mattek Matbaacılık.
- Parekh, M. A.; Majeed, H.; Khan, T. R.; Khan, A. B.; Khalid, S.; Khwaja, N. M. ve Jehan, I. (2010). Ego Defense Mechanisms in Pakistani Medical Students: A Cross Sectional Analysis. *BMC Psychiatry*, 10(1), 1-8.
- Shear, K.; Jin, R.; Ruscio, A. M.; Walters, E. E. ve Kessler, R. C. (2006). Prevalence and Correlates of Estimated DSM-IV Child And Adult Separation Anxiety Disorder in The National Comorbidity Survey Replication. *American Journal of Psychiatry*, 163(6), 1074-1083.
- Sukul, Y. R.; Birkenhäger, T. K.; Van Den Broek, W. W.; Mulder, P. G. ve Bruijn, J. A. (2009). Trait Anxiety and Defensive Functioning in Relation to Antidepressant Treatment Outcome. *Psychopathology*, 42(6), 387-393.
- Taşkent, A. (2010). Alkol ve/veya Madde Bağımlıları ile Bağımlılığı Olmayan Bireylerin Savunma Mekanizmaları Açısından Karşılaştırılması, Çocukluk Çağı Travmaları, Disosiyatif Yaşantılar ve Bağımlılık Şiddetinin Savunma Mekanizmaları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Figen Karadağ), İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Topçuoğlu, V. (2003). Obsesif Kompulsif Bozuklukta Psikanalitik Görüşler. *Klinik Psikiyatri*, 6(1), 46-50.
- Vaillant, G. E. (2000). Adaptive Mental Mechanisms: Their Role in A Positive Psychology. *American Psychologist*, 55(1), 89-98.
- Yabacı, S. (2018). 17 Ağustos 1999 Gölçük Depremine Yaşayan Yetişkinlerdeki Ayrılık Anksiyetesi ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Prof. Dr. Sevda Asqarova), İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yalom, I. (2011). *Varoluşçu Psikoterapi*, (Çev: Z. İ. Babayiğit). İstanbul: Kabalıcı Yayıncılık.
- Yaşar, Ö. S. (2014). Yetişkin Yakın İlişkilerde Bağlanma Stilleri ile Kullanılan Savunma Mekanizmalarının Arasındaki İlişki, (Yayımlanmamış Tezi), (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Oğuz Tan), İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yeler, Z. (2021). Çeyrek Yaşam Krizinde Büyüme Korkusu ve Psikolojik Esnekliğin Rolü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Prof. Dr. Galip Yüksel), Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, M. S. Ö. ve Ceren, Y. A. Ş. A. (2019). Ebeveynleri Boşanmış Yetişkin Bireylerin Kişilerarası İlişkilerinde Bağlanma Modelleri ile Ayrılma Kaygısının İlişkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 267-278.
- Yılmaz, N.; Gençöz, T. ve Ak, M. (2007). Savunma Biçimleri Testi'nin Psikometrik Özellikleri: Güvenilirlik ve Geçerlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 244-253.